

SENÁT
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

11. FUNKČNÍ OBDOBÍ

522.

USNESENÍ SENÁTU

z 18. schůze, konané dne 17. října 2018

k balíčku k programu Horizont Evropa

Senátní tisk č. N 157/11 - Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa a stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků

Senátní tisk č. J 158/11 - Návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o zavedení zvláštního programu, kterým se provádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa

Senát

I.

1. se seznámil

s balíčkem dokumentů k programu Horizont Evropa a s rámcovými pozicemi vlády k nim;

2. je si vědom,

že podpora vědy a inovací je klíčovým prvkem udržitelného rozvoje a zachování konkurenceschopnosti EU v globálním měřítku, zejména v situaci, kdy ostatní globální aktéři investují do této oblasti podstatně více finančních prostředků; poukazuje v tomto ohledu na své nedávné usnesení č. 420 ze 17. května 2018 ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Průběžné hodnocení Horizontu 2020: maximalizace dopadů výzkumu a inovací EU;

3. oceňuje proto

navrhované navýšení prostředků pro program Horizont Evropa oproti programu Horizont 2020 o cca 30%, jež umožní začít řešit rekordně nízkou úspěšnost žadatelů, která je problémem v programu Horizont 2020;

4. zdůrazňuje však,

že pro naplnění deklarovaných a žádoucích cílů vyšší podpory inovací, zlepšení úspěšnosti žadatelů a financování velkých misí je zapotřebí navýšit rozpočet na program Horizont Evropa ještě podstatně více, jak vyplývá mj. z doporučení Evropské asociace univerzit (EUA) i odborníků v rámci Skupiny na vysoké úrovni o maximalizaci dopadů programů EU pro výzkum a inovace, a to nejlépe na dvojnásobek stávajícího programu Horizont 2020, ale minimálně na 120 mld. EUR;

5. je přesvědčen,

že by:

- strategické plánování misí a jiných klíčových iniciativ programu Horizont Evropa mělo být transparentnější a otevřené vůči zapojení dotčených aktérů;
- finanční zátěž pro členské státy spojená s vybudováním a provozem velkých výzkumných infrastruktur, které mají zřetelnou evropskou přidanou hodnotu a jsou využívány společně více členskými státy, měla být snížena umožněním výraznějšího využití prostředků EU;
- financování mělo akcentovat programy, které již prokázaly zřetelnou evropskou přidanou hodnotu; to platí zejména o Evropské radě pro výzkum (ERC) a akcích Marie Skłodowska-Curie, u nichž je proto na místě podstatnější navýšení rozpočtu;
- program Horizont Evropa měl ve všech pilířích důsledně propojovat vědu a inovace se vzděláváním;
- reflexe ze strany humanitních a společenskovedních oborů měla být součástí všech pilířů a misí;
- jedním z klíčových témat programu měla být sladká voda, její ochrana a zachování její kvality, a to zejména s ohledem na kritický vývoj v posledních letech a v návaznosti na širší problematiku klimatu;
- i aktivity, které jsou blízké trhu, měly být explicitně doplněny základním výzkumem, aby nešlo pouze o modifikace už známých přístupů;
- program Horizont Evropa měl usilovat o synergie s Evropským obranným fondem;
- se možnost přesunu až 10 % prostředků mezi a uvnitř pilířů neměla vztahovat na pilíř I a obecně by měla být využívána pouze při výjimečných krizových situacích, aby byla na jedné straně zachována možnost flexibilní reakce na neočekávané potřeby, ale na druhé straně též zajištěna předvídatelnost programu pro řešitele;

6. upozorňuje,

- že někteří významní aktéři, např. mnohé univerzity, nemohou nebo mohou jen velmi omezeně využívat půjčky a podobné instrumenty, jejichž vyšší využití program Horizont Evropa předpokládá;
- že možnost ukončit aktivitu, která "ztratila relevanci", zvyšuje finanční riziko řešitelů a je nejasná z hlediska důkazů, které by pro takovou ztrátu měly být předloženy;
- že je třeba vyčlenit adekvátní prostředky na budování a provoz European Open Science Cloud (EOSC), jehož realizace je žádoucí, ale těžko může být dominantně financována participujícími institucemi;
- že je žádoucí vyjednat se Spojeným královstvím vhodnou formu participace na programu Horizont Evropa;

7. podporuje

koncepti otevřené vědy (open science) a s ní související zásady FAIR, tj. údaje dohledatelné, přístupné, interoperabilní a opakovaně použitelné; zároveň poukazuje na nutnost vyčlenit v rámci Horizontu 2020 adekvátní finanční prostředky pro vzdělávací a výzkumné instituce na aplikaci přístupu otevřené vědy v praxi, aby bylo zajištěno vybudování, provoz a udržení odpovídající kvality Open Access časopisů a platforem a nebyla omezena kvalita nebo objem publikační činnosti těchto institucí;

II.

1. žádá vládu,

aby Senát informovala o tom, jakým způsobem zohlednila toto usnesení, a o dalším vývoji projednávání, a to v okamžiku dosažení politické shody potřebného počtu členských států na hlavních prvcích návrhů, nebo již předtím, pokud by se výsledky projednávání v Radě začaly výrazně odchylovat od postoje České republiky vyjádřeného v rámcové pozici vlády;

2. pověřuje

předsedu Senátu, aby toto usnesení postoupil Evropské komisi.

Milan Štěch v. r.
předseda Senátu

Luděk Jeništa v. r.
ověřovatel Senátu